

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 14 K — f.
Fél évre . . . 7 K — f.
Negyed évre 3 K 50 f.
Egy óra . . . 1 K 20 f.
Egyes szám — K 10 f.
Nyiltér sora — K 50 f.

SZÉKELY ÚJSÁG

HÁROMSZÉKMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik hetenként háromszor:
kedden, csütörtökön
és vasárnap reggel.
SZERKESZTŐSÉG:
DR. I. DIÉNES ÖDÖN
főszerkesztő-üggyévi irodájában
Báthori-ut 14. szám.
Telefon-szám.

Kiadja a Kézdivásárhelyi Könyvnyomda Részvénytársaság

Felelős szerkesztő: Dr. I. Diénes Ödön.

Kiadónivalai és papírkereskedés telefon-szám

A Székelyföld geológiai felkutatása.

A földünk természeti kincsei még mindig felkutatlanul állanak. Szerencsétlen helyzetünk, félreeső voltunk miatt kicsusztunk mindig a szakemberek útjából. Mostanában gyakran halljuk, hogy a székelyföldi akciók tulajdonképp a földtani kutatásokkal kellene kezdődjenek.

Erre már az impulsust maga az állam adta meg, midőn 1913-ban megkezdte a köpeci szenterületek és a ditrói márványbányák felvételét. Sajnos, a közben kiütött háboru ezt az akciót megakasztotta.

Különben, hogy az alapvető földtani felvételek — melyek a részletes kutatásokat meg kell előzzék — nem végeztettek el, abban részben, mondjuk meg őszintén, mi magunk is hibásak vagyunk. Mindent csak az államtól vártunk! Sem egyének, sem testületek soha egy fillért ilyenmő kutatásokra nem áldoztak. Akik megpróbálkoztak valamivel, azok rendszerint egyebünnen kikopott banya-vigécek kezébe kerültek, kik alaposan kiabrándították az illetőt — persze előre szép reményekkel megspékelve — megfelelő tandíj lefizetése mellett a bányászkodásból.

Be kell egyszer lássuk azt, hogy nem mindig az arany, ami igazán arany az embernek. Nem kell folytonosan ezüst-vasérccekről ábrándozni. Sokkal becsebbek ma a technikában különösképp értékesíthető és nagy tömegben előforduló anyagok. Egy jó kőbánya az igazi aranybánya a tulajdonosnak! (Paradoxon, de igaz!)

Hogy el kell jöjjön végre az idő, midőn mi is majd a föld alól szedünk ki hasznót, az bizonyos, de nekünk is segítségére kell lennünk a szakembereinknek, még pedig úgy, hogy minden fontosabb előfordulást közölünk kell velük. A közlésnek a mi helyzetünkben, kiknek nincsenek direkt összeköttetései szakemberekkel, az a módja, hogy az illető leletekből legalább tényérnyi nagyságu darabot a lakóhely (fal, patak, határnév, helynév stb.) és a beküldött nevének feltüntetésével juttassunk a Székely Nemzeti Múzeumnak Sepsiszentgyörgyre, hol az érdeklődő szakemberek együtt látják majd egész vidékek felkutatni valóit.

Kezdjük el tehát a munkát mi magunk, ha hamar akarunk eredményhez jutni.

is.

Megszavazták az indemnitást A képviselőház szombaton délelőtti formális ülést tartott. A jelentések után a Ház az indemnitást harmadszori olvasásban is nagy többséggel elfogadta s azt alkotmányos tárgyalás végett átküldik a főrendiházba. Elnök javasolta, hogy az új kormány kinevezéséig a Ház ülést ne tartson és felhatalmazást kért, hogy az új kormányral egyetértőleg majd összehívassa a Házat. A Ház így határozott.

Wekerle lesz a miniszterelnök. Amint a múlt számunkban megírtuk budapesti jelentés alapján, Szterényit jelölte

ki a király az új kormány fejének, ki meg is alakította átmeneti kabinetjét. A helyzet azonban még mindig zavaros, úgy, hogy nem lehet tisztán látni Annyit azonban mégis konstatálni lehet, hogy Szterényi vállalkozása nem fog sikerülni. Wekerlehez közelálló körökben azt beszélnek, hogy a király újra Wekerlét bizná meg a kormány alakításával. Ezen esetben Wekerle rekonstruálni fogja kabinetjét, melyből aztán Apponyi, Tóth János, Eszterházy és Vázsonyi kiválnának.

Elhurcoltatásomtól a szabadulásig.

A raducaneni élet.

— Irta: Mihig Berard. —

Mihez tartás végett kiadja az adminisztrator a napi parancsot. Ostatici-tusok vagyunk, szigorú katonai fegyelem alatt állunk, a szökést senki meg ne próbálja, ami különben ugys lehetetlen volt, mert az épület minden ajtaját katonák őriztek. Irni nem lehet, legfeljebb sürgönyözni a hollandi konzulátus révén és csak oláh vagy francia nyelven. Ezzel kezdetet vesz a szomorú rabságunk. Elzárva négy fal közé, — legfeljebb az iskola szűk udvarában mozoghattunk, — övéinktől távol, kikkel még írásban sem érintkezhetünk, mindez oly nyomasztólag hat ráink, hogy a rabnál is rosszabb volt a helyzetünk. Teljesen ki voltunk szolgáltatva az oláh katonáknak. — Sajnos, a falubeli véreink csak megérkezésünk után egy pár napig őriztek, utánuk falukról berendelték az ortodox románokat, kik csak eilenséget láttak bennünk.

A tusz fogalom csak névleg létezett, valóságban rabok voltunk. Erre vall az a bánásmód, mellyel bennünket kezeltek. A harmadosztályukat csakhamar munkára vitték, erdőben fát vágni, gőzeséplő mellé, az országutakra köveket törni és egyéb közmunkára. — Egyedül az urak szobáját kimélték meg.

Ha vízárt mentünk a városon kívül levő forráshoz, fegyveres katonák kísérték töltött revolverrel. — Ha tudtak volna, még a beszélgetést is eltöltötták volna. Az iskola falán ott láttuk a főispántól kiadott rendeletet, hogy egész Romániában szigorúan tilos más nyelven beszélni mint oláhlul, vagy a szövetségeseik nyelvén. — Ez a szigorú rabság egészen 1917-ig az oláh vizkereszt napjáig tartott, amikor több mint két ezer internált érkezével bennünket is szabadon engedtek a városkában és a vele kapcsolatos faluban.

Kérded nyájas olvasóm, mivel töltöttük el ezt a hosszú időt! Főfoglalkozás a semmittevés és az örökös sopánkodás, hogy vajjon mit csinálnak odahaza és mikor megyünk haza? Kölesönös vigasztalás, támogatás ritka volt! — A fogságban ismerték meg egymást gyengeségeikkel és hibáikkal. — Kiki olyannak mutatta magát, amilyen. A sok szenvedés, nélkülözés nemhogy összetartásra serkentette volna őket, hanem széthúzásra, — „egyik a másikat marta”,

feltárva egész élete fogyatkozásait és hibáit. Persze hogy voltak kivételek is, de általában véve durva, nyers viselkedés jellemezte a sok internált között a tuszokat. — (Folytatjuk.)

Adakozzunk a Rudolf-kórház javára!

A háboru hirei.

A „hiv” jelzésűeket a miniszterelnökség sajtóosztályától kapjuk)

Ypern közvetlen veszedelemben.

Budapest, április 27.

Genfből táviratozzák: Tegnap kiadott Havas-közlemény bejelenti, hogy Ypern közvetlen veszedelemben forog. A Temps harctéri tudósítója azt táviratozza a frontról, hogy Ypern tüzérsegi tűz alatt áll. Londonból ezt jelentik a Secolónak: Az angol közvélemény azt vallja, hogy az yperni harcokkal döntő s'adumbba került a nagy csata.

A nyugati harctéren nincsenek magyar gyalogos katonák.

Érk. ápr. 29 d e 11 ó

(Budapesti tudósítónktól) A berlini Vossische Zeitung megcáfolja, hogy a nyugati harctéren osztrák-magyar gyalogság lenne. Csak tüzérsegi vesz részt a harcokban.

Island el akar szakadni Dániától.

Budapest, április 28.

Berlin, ápr. 27. A „Vossische Zeitung” értesülése szerint Kopenhágában attól félnek, hogy island el akar szakadni Dániától és köztársaságnak akarja magát kinyilvánítani. Az angolok befolyása Islandban rendkívül nagy. Azt hiszik, hogy a köztársaság később teljesen Angliára fog támaszkodni. Mindent, ami dán, rendszeresen elnyomnak az angolok Islandban és Anglia érdekeit szolgáló hangulatot igyekeznek kelteni sok arany segélyével.

Döntő csatát vár az ántánt.

Érk. ápr. 29 d e 11 ó

(Budapesti tudósítónktól) Berlin, ápr. 27. A Reuter ügynökség jelenti az angol frontról, hogy a németek állandóan nagyszámu csapatokat vonnak össze északon Bailleul, Nicuwerkerke és Béthune környékén. Az ellenséges offenzíva ujjraledést minden órában várják. Az utolsó Havas-jelentes nagy harcokról számol be, melyek az angol frontrészekén folynak és azt írja, hogy rövidesen óriási csata fog kezdődni az összes erők latbavetésével. Az ellenség ismét megkísérli a francia és angol összekötő vonalat áttörni.

HIREK

Kedd, április 30.

— **Előleptetés.** A király dr. Zalán István miniszteri segédtitkárnak miniszteri titkári, dr. Marton Gyula miniszteri fogalmazónak pedig miniszteri segédtitkári címet és jelleget adományozott. Mindketten Háromszék megye főispánja mellett voltak főispáni titkárok, illetve dr. Marton jelenleg is ezt tölti be.

— **Kinevezések.** A király dr. Bodó Farkas budapesti törvényszéki tanácselnököt, — ki régebb a kézdivásárhelyi törvényszék bírása volt, — a budapesti kir. ítélőtáblához táblabíróvá kinevezte. — Az igazságügyminiszter Németh András zilahi törvényszéki joggyakorlót a kézdivásárhelyi törvényszékhez és dr. Kádár Ferenc sepsiszentgyörgyi állami végrehajtót a szászvárosi járásbíróvához jegyzőkké nevezte ki.

— **Halálozások.** Özv. márkosfalvi Török Bálintné, miklakai Balogh Mária, a Kézdivásárhelyi Konfirmáltak Egyesületének elnöke, a Jótékony Nőegylet alelnöke és több humánus intézmény választmányi tagja 70 éves korában e hó 29-én hajnalban városunkban elhunyt. Halála, melyet hosszas betegség előzött meg, kiterjedt, előkelő családot borított gyászba. Dr. Török Andor, Háromszékvármegye alispánja édes anyját gyászolja az elhunytban. Temetése május elsején délután 3 órakor lesz a ref. egyház szertartása szerint. — Mint tavasszal lehull a dércsipe szép virág, úgy hullott le az élet fájáról egy kedves, szép leány: Molnár Irmuska, Molnár Mózes leánya 3 heti betegeskedés után 22 éves korában e hó 29-ére virradó hajnalban elhunyt. Ma délután volt a temetése szép részvétellel.

— **Tűz.** Vasárnapra virradó éjjel nagy tűz pusztított városunkban, elhamvasztva a Szalautcában nyolc épület. A tűz Kapusi László kocsmáros lakásán támadt, a melynek egyik mellékhelyisége gyult meg és ettől csakhamar egy egész házcsoport borult lángtengerbe. A félrevert harangok zugása s a magasra felcsapott lángnyelvek rémesen hatoltak az éjszakában. A katonaság és a gyalogság együttes munkával látott hozzá a veszedelmes elem leküzdésére, melynek azonban gátat vetni a szorosan egymásra épült faépületek között óriási nehézséggel járt. Különösen a katonaság, fejtett ki derekas munkát, mely Eichberge Richárd főhadnagy intézkedésére és fáradságot nem ismerő vezetésével a tűz fellobbbanása után mindjárt munkába lépett. A lángoszlop rohamosan terjedt. Nehány pillanat alatt Dunder Alajos cipész istállójának tetőzete borult lángba, ettől pedig a körül fekvő lakóházak és egyéb épületek fogtak tüzet és mindenkiket a pusztulás tüzes enyészete karolta át. Oly nagy hirtelenséggel száguldott tovább a veszedelmes elem sercegő tombolásával, hogy a katonáskodó Dunder cipész alvó házanépe alighogy ki tudott ugrálni az ablakon. Odaveszett mindenük. Ami kevés vagyonroncsot meghagyott az oláh dulás, azt most falánk szájával fölfalta a tűz. A még menekülésből haza nem tért özv. Janesó Béláné lakóháza, istállója teljesen a tűz martaléka lett. A tűz még elhamvasztotta Mágori Bálint postaaltiszt lakását, istállóját, az oláh fogság 13 keserves hónapját végigszenvedett Fülöp Sámuel lakóházát és istállóját. Nyolc épület hamvadt el. A tüzet csak nagynehezen sikerült elnyomni. Az oltásnál három katona súlyos égési sebeket szenvedett.

— **Károly hét.** A legszebb reményekkel kezdődött meg a Károly hét április 28-án, vasárnap, amikor terzene, perselygyűjtés, konfetti, szépségverseny és bál vezette be a napi mulatságokat. A délelőtti perselygyűjtésnél városunk szép leányai és asszonyai állottak a jótékony pumpolás szolgálatába. A gyönyörű tavaszi időben a Főter kelemes képet öltött. A 37. hadosztály fuvó zenekarának játéka alatt megélénkült a korzó s a sétálók tarka tömege élvezte a ragyogó napsugár megbizsergető simogatását és engedte magát megpumpolni az utcai jótékonyági zsarnokok bájos csoportjától. Az első napot délután a kis sétatérn konfetti és szépségverseny, este pedig legénységi-bál fejezte be. A szépségverseny győztese Pánczél Irmuska és Mágori Terézke. A legénységi-bál is jól sikerült úgy benn a Vigadóban, mint az utcán.

— **A május elsejei kabaré.** A nagy erkölcsi és anyagi sikerrel folyó Károly-hét ki-magasló eseménye lesz a május 1-i kabaré-est. A Kézdivásárhelyen oly előnyösen ismert és nagy népszerűsége szerzett 37. Honvéd Front-kabaré legjobb, válogatott műsorával lép a közönség elé. Egy operette, egy bohózat és egy vígjáték mellett számos szóló, duett szerepel műsorán; csupa a fővárosi kabarék és orfeumok színpadain nagy sikert aratott számok. A társulatnak nemzetközi vonatkozásban is közzismert és a maga zsánerjében egyedülálló starja, Borszék Zsuzsika mellett a többi tagok is mind izig-vérig színész emberek, így Farkas Ferenc előadó-művész, Erdélyi Andor baritonista, Fonyó Hugó komikus, Benesch Antal tenorista, Nemrava Ferenc hegedű-virtuóz stb., akik mind tehetségük legjavát nyújtják a május 1-i előadáson. Bővebb felvilágosítást a plakátok nyújtanak. Részletes műsor a helyszínen. Jegyek előre válthatók délután 3—5-ig a Hadtáp állomásparancsnokságnál.

— **Telefont és távirat kérünk!** Értesülünk szerint néhány hét múlva Háromszékvármegyét, Csikvármegyét stb., melyek eddig belső hadszíntér területek voltak, külhadszíntereké nyilvánítja a rendelet. És ezzel megindul minden vonalon a munka a régi kerékvágásba való visszazökkentésére. Nehéz munka lesz, de ideje már, hogy újra élvezzük legalább a menekülés előtti idők napi életének kellemességeit. Így minél előbb szükséges volna a telefon és távirat visszaállítása, melyeket még a meneküléskor elvesztettünk és azóta sokszor éreztük ezeknek hiányát. Miklós Benedek postafőnök urat kérjük fel ezen óhajunknak illetékes fórum előtt való tolmácsolására. Tudjuk, hogy a postafőnök ur néhány évi ittléte alatt lelkiismeretes és tapintatos munkájával teljesen megszerezte a közönség szeretetét, tehát ezúttal is a közönség érdekét szem előtt tartva, tolmácsolni fogja kérésünket: „Telefont és távirat kérünk!”

— **Lichnovszky herceg emlékiratai.** Az „Eszten-dő”, a magyar irodalomnak ez az egészen új és eddig el sem képzelt aranyu nagy revüje, most megjelent kötetében hatalmas szenczióval szolgált. Közzétette a világpolitikának egyik legkimagaslóbb érdekességét, a diplomácia boszorkánykonyhájának évtizedek óta legintimább dokumentumát, az utóbbi hónapok világhírű Lichnovszky emlékiratát. A volt londoni német nagykövet leleplezései, megdöbbentő távlatokat nyitnak, a világpolitikának és az európai helyzetnek teljesen új lehetőségeit sejtetik s azok a kulisszatitkok, amik benne napvilágra kerülnek, érthetővé teszik, miért korbácsolta felegész Németországot ez a megdöbbentő és hatásában ki sem számítható titkos emlékirat. Az „Eszten-dő” új kötete, amelyben a Lichnovszky-irat egészterjedelmében, szó szerint jelent meg — országos esemény. De nagy érdeklődést válthat ki az „Eszten-dő” gazdag és változatos szépirodalmi tartalma is Karinthy Frigyes nagyszerű humoros regényével és Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, Lengyel Menyhért, Erdős Renée, Herceg Géza és mások ragyogó írásaival s a sok napló, kritika és egyéb tartalmas fejezéssel, amelyek együtt egy hatalmas szépirodalmi almanach gazdag tartalmát nyújtják. Az „Eszten-dő” új kötete is egy teljes vaskos könyv, mindamellett csak a koronába kerül. Itt is megemlítjük, hogy a népszerű Pesti Napló azt a rendkívüli kedvezményt nyújtja, hogy aki a Pesti Naplóra negyedévi 9 korona 50 fillérrel előfizet, az „Eszten-dő” kötetét havonta 3 korona helyett 1 koronáért kapja.

KÖZGAZDASÁG.

Termesszünk mentül több sütőtököt.

A Kerteszeti írja e figyelemre méltó sorokat: A haboru okozta nagy drágaság különféle takarékosagra tanított meg bennünket, így p. o. a lisztnek, tojasnak és cukornak sütőtökkel való pótlására is.

A kenyérszításhoz —súly szerint— ötöd-résznyi, szitán attört sült, vagy főtt tököt tehetünk. Finomabb kelet tésztafnál is egészen helyettesíthetjük vele a tojást: 20 deka liszthez 5—6 deka főtt tököt számítván. Omlos tészta-
tákat is állíthatunk össze, tojas helyett csupán tökkel.

Tésztákhoz nem feltétlenül szükséges a legfinomabb omlos tök, de mindenesetre jobb, ha nem valami lágy tököt használunk. A kukoricálszítból készült eteleket is jól szaporíthatjuk sütőtökkel. Ezek nemesek hogy kiadósabbak, de ízletesebbek is lesznek vele.

Lekvárokhoz a cukor pótlására, de meg a tömeg mérsékelt szaporítására is jó szolgálatot tesz a sütőtök. Legjobb azonban vele a csipkerózsabogyó lekvár; az almalekvárt pedig

megjavítja és szép színt kölcsönöz neki. Lekvárokhoz minél edesebb és omlosabb tököt használjunk.

Ha ősszel, leszedéskor kiméletesen bálnunk a tökkel, hogy ne ütdjék meg és a csu-mája ne törjön le, úgy fagymentes helyen, február végéig is jól eláll; amikor aztán későbbi használatra befőzni lehet.

Kiknél vannak idegen tárgyak?

Özv. Szász Károlyné a következő idegen tárgyakról értesíti lapunkat:

Lakására vittek a katonák 1 drb. ruha-állványt, 1 üveges szekrényt (sárga) és 1 fonott széket.

Segédszerkesztő: Kovács J. István.

Hirdetés.

Ozsdola és Hilib közt, a Barabás nevű határban 25 hold kamaszált szántó és kaszáló vegyesen egy darabban és falusi lakóházzal, gazdasági épületekkel együtt és 150 hold értékes fenyőfa erdővel a hilibi közös erdőterületben örök áron eladó. — Érdeklődni lehet a tulajdonosnál, Csiszár Dénes, Kézdivásárhely.

TUDOMÁSÁRA adom a nagyon tisztelt mezőgazdának, hogy a **takarmány répamag** megérkezett; kérem, amíg a készlet tart, szükségleteiket szerezzék be.

Szállítok postán is megrendelésekre.

Csiszár Pál, vas- és fűszerkereskedő nagyban és kicsinyben, Kézdivásárhely.

2 BIVALYBIKA

4 éves, jámbor, eladó.

Molnár Ferencnél, Hosszufalu, (Brassó megye).

Takarmány és zöldségmagvakat

míg a készlet tart, a következő árban szállítunk:

Takarmányrépa mag kilónként	18 K	—
Lucerna	13	—
Cirok	8	—
Napraforgó	15	—
Dughagyma	8	—
Petrezselyem mag (1 adag kb. 50 gramm)	—	50
Sárgarépa	2	50
Fejes saláta	—	50
Vörös hagyma mag	—	50
Paradicsom	2	—
Paprika	1	25
Spenot	—	50
Spargatök	1	50
Futótök	1	50
Zeller	3	—
Sóska	—	50
Retek	—	50

Kalarábé, kelkáposzta, téli káposzta adagja 3 korona. A magvak csiraképessége kipróbálva. Megrendelések a pénz előzetes beküldése esetén frankó — egyébként utánvétellel eszközöltnék.

FODOR G. keresk. bizományos, Kovászna 1.

FIGYELMEZTETEM a tisztelt vadász társaságot, hogy a **fegyver-hüvelyeket** és mindenféle vadászati **felszereléseket**, míg a készlet tart, saját érdekében tartom, hogy beszeresse.

Csiszár Pál, vas- és fűszerkereskedő, Kézdivásárhely.

TÁVIRAT!

10 méter mázsza kitűnő óriás

takarmány répamag

„Koloss” hosszú sárga, métermázsankint vasuton express áruként szállítva 1500 kor. 20 kg. postacsomagokban kgr. 16 kor., kicsinyben kgr. 17 kor. míg a készlet tart.

1500 butellia (0.7 liter) gyógyöröen adjuszt. kitűnő „Leányka,” bor beretvás féle eredeti töltés. — Frankó, láda és csomagolás 7 K. 80 f.

A répamagnál kilogrammonként 5 korona, a bornál palackonként 3 korona előleg beküldendő, többi utánvételeztetik. — **FODOR** kereskedelmi bizományos és bornagy kereskedő Kovászna. 1

Távirat cím: Fodor Kovászna 1.

Nyomatott a Kézdivásárhelyi Könyvnyomda R-T. villanyöröre berendezett könyvnyomdájában.

S. Diener